

УДК 316.334

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ: ТЕОРЕТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОНЯТТЯ

О. Т. Бень

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000,
orysia.ben@gmail.com*

Розглянуто теоретико-методологічні основи дослідження інституціоналізації, окреслені у працях українських та зарубіжних дослідників. Автор конструє модель розуміння та дослідження становлення, трансформації, а також занепаду соціального інституту.

Ключові слова: соціальні інститути, інституціоналізація, реінституціоналізація, деінституціоналізація.

Суспільні трансформації, що не втрачають ваги у сучасному українському соціумі, пов'язані з процесами становлення нових соціальних інститутів, реформування діючих та занепаду тих, які із закладенням нових принципів суспільного ладу виявилися непотрібними. Тобто суспільні трансформації тісно пов'язані з різними інституціоналізаційними діями, що робить дослідження процесів інституціоналізації особливо актуальним. Зважаючи на це, вивчення та концептуалізація самого поняття “інституціоналізація” є важливим не лише у теоретичному плані, але й має практичне значення, оскільки дасть змогу доповнити дослідження тих чи інших інституціоналізаційних процесів, що відбуваються у сучасному українському соціумі.

Дискусії навколо поняття інституціоналізації, які велися ще соціологами класичного періоду, зокрема М. Вебером і Т. Парсонсом, активізувалися у другій половині ХХ ст. Одні дослідники, як-от С. Гантінгтон, Г. Коупланд, А. Панебіанко, С. Петтерсон, Н. Ползбі, К. Стром та інші, трактують інституціоналізацію як процес становлення та кристалізації соціальних інститутів, для якого властиві і внутрішні (комплексність, узгодженість між компонентами тощо), і зовнішні (вміння пристосовуватися, диференціюватися і т. д.) ознаки. Друга група авторів, серед яких П. Бергер, Т. Лукман, А. Селінгман, М. Сміт, Л. Форбес тощо, описує інституціоналізацію через складові цього процесу, зокрема нормативну і рольову системи, легітимацію та легалізацію. Важливе значення для дослідження процесу інституціоналізації та її продуктів, тобто соціальних інститутів, має також інституціональна соціологія, в ділянці якої працюють Р. Бендікс, П. Блау, Дж. Ландберг, С. Ліпсет, Ч. Міллз, Б. Мур та ін. Новий поштовх до вивчення інституціоналізації дали представники такого напрямку, як неоінституціоналізм, зокрема Р. Джефферсон, П. Ді Маджіо, Дж. Мейер, Л. Лонглі, Д. Норт, В. Пауелл та ін. Вони підкреслюють динамічний характер інституціоналізації, відповідно до якого вона

не закінчується моментом створення соціального інституту, а триває впродовж усього періоду його існування, тобто передбачає його постійну трансформацію.

Попри важливість адаптації закордонного досвіду таких досліджень, специфіка соціальних трансформацій в Україні вимагає вироблення особливих підходів до вивчення інституціоналізації в українських умовах. Різні аспекти інституціоналізації висвітлювали такі українські соціологи, як Є. Головаха, О. Іващенко, С. Катаєв, Н. Паніна, А. Ручка, О. Стегній, В. Танчер, Ю. Чернецький та ін. У контексті соціальних інститутів інституціоналізацію розглядають С. Войнович, С. Макеєв, В. Магусевич та ін.

Серед перелічених вище досліджень не було знайдено роботи, яка б запропонувала комплексну інтерпретацію процесів інституціоналізації, конструювання такої інтерпретації є метою цієї статті. Відповідно до зазначеного, у роботі представлено систематизацію основних теоретичних положень концепцій інституціоналізації, розроблено низку критеріїв класифікації цих концепцій, а також запропоновано авторську теоретичну інтерпретацію поняття “інституціоналізація”.

Як і більшість соціогуманітарних і, зокрема, соціологічних термінів, поняття “інституціоналізація” не має єдиного й однозначного тлумачення. Такі вчені, як Р. Гантер та Дж. Гопкін, називають концепцію “інституціоналізація” мультिवаріантною, складною для операціоналізації і такою, що іноді включає тавтологію [1, с. 192].

Традиційно в соціології склалося два підходи до визначення інституціоналізації.

Перший підхід бере початок із соціологічного вчення М. Вебера. Він називає інституціоналізацію процесом творення легально-раціональної системи інститутів, що включає як індивідуальний рівень, на якому творяться норми, так і системний, на якому формується структура. У концепції М. Вебера важливе значення мають психологічний та інтерактивно-динамічний аспекти; в ній індивіди безпосередньо впливають на процес інституціоналізації [2, с. 6]. Цей напрямок згодом продовжили вчені-соціологи Ф. Селжнік, Дж. Колеман, Дж. Гоманс, Г. Блумер, П. Блау та ін.

Другий підхід започаткував представник структурного функціоналізму – Т. Парсонс, який виключив індивідуалістичні аспекти і цілковито звернув увагу на інтеракцію та соціальну систему. Для нього інституціоналізація – це інтеграція очікувань акторів, які складають релевантну інтерактивну систему ролей, об’єднану спільними цінностями [2, с. 6]. Тобто, згідно з цим положенням, індивіди можуть впливати на процес інституціоналізації лише через систему ролей і норм, які зумовлюють їхню поведінку.

Дискусія між цими двома підходами, представники яких намагаються з’ясувати, хто ж впливає на формування інститутів – індивіди як такі чи індивіди, включені у систему норм і ролей (або актори), займає вагоме місце у світовій соціологічній науці. Кожен із зазначених підходів зазнав критики: перший вважають доцільним лише для дослідження малих груп чи організацій; другий критикують за перебільшення безконфліктності та суцільного консенсусу. З’явилась навіть проміжна позиція, яка певною мірою синтезує аргументи двох вказаних вище напрямків [2, с. 8]. Тобто поняття “інституціоналізація” розглядається як на макрорівні, так і на мікрорівні, а також виходить на мезорівень, що свідчить про його важливість у соціологічних студіях.

Продовженням ідей структурного функціоналізму можна вважати працю

С. Гантінгтона (1968), в якій він визначає інституціоналізацію як процес, унаслідок котрого інститути отримують свої цінності та стабільність. Він виділяє чотири критерії визначення рівня інституціоналізації того чи іншого соціального інституту (тобто необхідні чотири елементи інституціоналізованого утворення), зокрема:

- здатність до адаптації, або гнучкість;
- комплексність;
- автономність;
- узгодженість, або пов'язаність [3, с. 1].

С. Гантінгтон у своїй роботі аналізує передусім політичні інститути. Крім нього питанням інституціоналізації політичних утворень займаються інші вчені. Три характеристики інституціоналізації, тобто процесу заміни неформальних моделей формально керованими процедурами, пропонує також Н. Ползбі (1968) у контексті дослідження американського Конгресу, зокрема:

- диференційованість від середовища;
- комплексність;
- використання загальних, а не виняткових критеріїв [4, с. 21].

На думку А. Панебіанко (1988), інституціоналізація, зокрема політичних партій, починається тоді, коли складається ситуація стабільної кооперації між ключовими акторами і групами, які мають більшість необхідних для функціонування організації ресурсів [1, с. 197]. Він зосереджує увагу на проблемі того, які, сильні чи слабкі, соціальні інститути продукує процес інституціоналізації, наголошуючи на слабкості, зокрема, політичних інститутів у Східній Європі [5, с. 120–121].

Натомість С. Петтерсон і Г. Коупланд (1994) наголошують, що інституціоналізація – це процес досягнення еквілібріуму [6, с. 11].

Крім вказаних вище, вивченням проблем процесу інституціоналізації займалися С. Айзенштадт, Р. Брайбанті, Р. Сиссн, Дж. Гаан, К. Строем та інші [7, с. 7]. Поняття “інституціоналізації” також викликало зацікавлення і серед українських дослідників. В українському соціологічному словнику за редакцією В. Пічі інституціоналізація тлумачиться як процес, у ході якого соціальні практики стають регулярними і довготривалими, так що їх можна представити як соціальні інститути [8, с. 147–148].

Українські вчені Є. Головаха та Н. Паніна бачать інституціоналізацію як процес становлення нових соціальних інститутів у трьох аспектах:

- 1) процес становлення і прийняття суспільством нових соціальних правил (законів, нормативних структур, традицій та ритуалів);
- 2) створення організаційних структур, які відповідають за артикуляцію і порядок дотримання цих правил і становлять соціальну структуру інституціоналізованої поведінки;
- 3) формування ставлення масових суб'єктів до соціальних правил і організованих структур, що відбиває погодженість людей із цим інституціональним порядком [9, с. 6].

Натомість Н. Черниш вважає інституціоналізацію процесом створення соціального інституту, заміну спонтанної та експериментальної поведінки передбачуваною поведінкою, яка очікується, моделюється, регулюється через визначення і закріплення

соціальних норм, правил, статусів і ролей, приведення їх у систему, здатну діяти в напрямі задоволення певної суспільної потреби [10, с. 466].

Отже, інституціоналізація – це процес становлення та кристалізації соціальних інститутів. Кожне із поданих визначень є особливим і окреслює суть інституціоналізації зі свого боку – через внутрішні ознаки соціального інституту, зокрема, комплексність, узгодженість тощо, або зовнішні риси, такі як уміння пристосовуватися, відрізнитися від інших. Тому можна погодитися з Ф. Кжеллбергом, який стверджує, що для інституційного процесу необхідними є як внутрішня, так і зовнішня диференційованість [11, с. 3].

Усі вказані твердження є цілком справедливими, проте дещо статичними. Динамічний бік процесу інституціоналізації, який не обмежується виникненням інституту, а розглядає його подальший розвиток, що також передбачає певні інституціоналізаційні процеси, на нашу думку, потребує додаткової уваги та більш конкретного висвітлення у самих визначеннях. Адже будь-які соціальні інститути не можна вважати чимось абсолютно сталим і незмінним. Як стверджує Д. Норт, інститути ніколи не є статичними. Вони змінюються у відповідь на нові можливості [12, с. 4].

Динамічні аспекти інституціоналізації розглядає неоінституціоналізм, одним з ключових представників якого є, власне, Д. Норт [13]. У своїх дослідженнях нові інституціоналісти намагаються більше пояснювати інститути, а не просто вказувати на факт їхнього існування. Вони зазначають, що інститути пов'язані з діяльністю індивідів, яка відбувається в умовах неповної і неточної інформації, що вимагає додаткових витрат на її проведення, а отже, забезпечує динамічність цього процесу [14, с. 40].

Такі представники неоінституціоналізму, як П. Ді Маджіо і В. Пауелл (1991), на протигагу деяким інституційним теоріям, підкреслюють, що інститути, які впродовж свого життя не розвиваються і не змінюються, зустрічаються досить рідко [7, с. 37]. Вони розглядали інституціоналізацію як процес формування інституту, звертаючи особливу увагу на “раціональних акторів” (еліту), які зумовлюють цей процес відповідно до своїх інтересів [15, с. 19–20].

За визначенням іншого представника неоінституціоналізму Дж. Мейера (1994), інституціоналізація – це процес, упродовж якого визначені зразки діяльності стають прийнятними у нормативному та когнітивному плані, а також, будучи відповідними закону, застосовуються на практиці [15, с. 274].

Інший учений, Р. Джефферсон, підкреслює, що інституціоналізація – це процес створення соціального порядку, який здатний саморепродукуватися. А це означає, що історія того чи іншого соціального інституту не закінчується моментом його інституціоналізації, бо здатність до саморепродукування передбачає розвиток і зміни [16, с. 13–15].

Своє визначення інституціоналізації як динамічного процесу, впродовж якого інститути набувають таких правил і процедур, які дають їм перспективи і забезпечують незалежність від інших соціальних утворень, у 1996 р. запропонував Л. Лонглі [6, с. 11].

Інституціоналізацію як динамічний процес розглядають також представники пост-модерного крила організаційної теорії (на відміну від модерної організаційної теорії, яка зосереджувала увагу на статичності – структурі, ієрархії тощо). Вони наголошують на

організаційних змінах, які стають швидшими і частішими, а самі організації, відповідно, більш гнучкими. Такі організаційні трансформації, як стверджують постмодерністи, є відповіддю на непевність сучасного світу, яка постійно зростає [17, с. 34]. У контексті аналізу різних дискурсів інституційні проблеми розглядають П. Дрю і М. Л. Сорджонен [18], Д. Мамбі і Р. Клер [19].

Український соціолог С. Катаєв стверджує, що інституціоналізація є процесом розвитку, зміни соціальних інститутів, процесом, який приводить до закріплення певного кола соціальних відносин у вигляді соціальної норми, закону, прийнятого порядку [20, с. 150–151].

Серед українських дослідників у галузі вивчення інституціоналізації різноманітних сфер суспільного життя також працюють Л. Аза, О. Злобіна, В. Королько та О. Некрасова, О. Стегній, В. Степаненко, Є. Суїменко та ін. У руслі дослідження інституціоналізму та неінституціоналізму, а також іншої інституціональної проблематики слід відзначити таких вчених, як І. Бекешкіна, О. Беєленок, В. Ворона, Т. Єфременко, О. Іващенко, Л. Кондратик, В. Резнік, О. Резнік, А. Ручка, В. Тарасенко, Ю. Чернецький та ін.

Отже, дослідників, які давали означення інституціоналізації, можна поділити на дві групи: “статичне” та “динамічне” крило. Перші фокусують свою увагу на створенні соціального інституту, другі підкреслюють здатність інституту до змін.

Ще одним критерієм диференціації визначень інституціоналізації є внутрішні або зовнішні ознаки, які творять суть цього процесу.

Враховуючи ці два критерії – статичність / динамічність та внутрішні / зовнішні ознаки – ми пропонуємо розмістити авторів, що писали про інституціоналізацію, за такою схемою (див. табл. 1).

Таблиця 1

Систематизація дослідницьких підходів до визначення поняття “інституціоналізація” відповідно до комплексу критеріїв, виділених за двома лініями: статичний/динамічний підхід до визначення інституціоналізації і надання переваг у цьому визначенні внутрішнім/зовнішнім ознакам

	“Статичне крило”	“Динамічне крило”
Внутрішні ознаки	<ul style="list-style-type: none"> • С. Гантінгтон • Н. Ползбі • А. Панебіанко • С. Петтерсон • Г. Коупланд 	<ul style="list-style-type: none"> • Р. Джефферсон • П. Ді Маджіо • В. Пауелл • Л. Лонглі
Зовнішні ознаки	<ul style="list-style-type: none"> • С. Гантінгтон • Н. Ползбі 	<ul style="list-style-type: none"> • Дж. Мейєр • Л. Лонглі

Отже, теоретичне поле, в якому розглядаються питання інституціоналізації, виглядає досить неоднорідно. У ньому, відповідно до особливостей визначення цього процесу, можна виокремити шість підгруп, зокрема:

- 1) представники “статичного” крила, які вважають важливішою внутрішню сто-

рону результату інституціоналізації, тобто соціального інституту (структуру, набір соціальних статусів і ролей, систему норм і правил, комплексність, внутрішню узгодженість тощо);

- 2) представники “статичного” крила, що надають перевагу зовнішнім ознакам інституціоналізованого утворення (здатності до адаптації, автономності, масовому визнанню тощо);
- 3) прихильники статичного визначення інституціоналізації, яке поєднує внутрішні і зовнішні ознаки;
- 4) представники “динамічного” крила, які підкреслюють вагу внутрішніх ознак (наприклад, здатності до саморепродукування);
- 5) прихильники “динамічного” крила, що зосереджують свою увагу на зовнішніх ознаках (наприклад, застосування на практиці певних зразків діяльності, наявність перспектив розвитку);
- 6) представники динамічного підходу до визначення інституціоналізації, в якому присутні як внутрішні, так і зовнішні ознаки.

На нашу думку, важливими є як внутрішні, так і зовнішні ознаки соціального інституту, який формується у процесі інституціоналізації. А зважаючи на те, що зміни, які постійно відбуваються у суспільстві, можуть спричинити реформування існуючих соціальних інститутів, а також сприяти виникненню нових чи зумовлювати занепад старих, авторка відносить себе до тієї частини “динамічного” крила, яка поєднує у визначеннях інституціоналізації внутрішні та зовнішні ознаки.

Відповідно до наявності постійних змін у сфері соціальних інститутів, з нашої точки зору, доцільно розмежувати процес інституціоналізації на дві частини або виділити в ньому два рівні інституціоналізації:

- *первинну інституціоналізацію*, тобто таку, що розпочинається з “чистої дошки” – це процес, який включає створення соціального інституту і закінчується моментом його легалізації;
- *вторинну інституціоналізацію* – таку, котра продовжується на існуючій базі у процесі розвитку соціального інституту з метою його вдосконалення чи реорганізації.

Якщо первинна інституціоналізація завжди передбачає створення чогось нового, то вторинна може відбуватися у трьох проявах:

- *власне інституціоналізації*, коли в її результаті виникає щось нове;
- *реінституціоналізації*, коли те, що вже існує, реформується;
- *деінституціоналізації*, коли те, що існує, припиняє своє існування [21, с. 660].

Крім цього, *деінституціоналізація*, коли відбувається руйнування інституціональних утворень, змінюються соціальні норми і чітко вираженим стає неприйняття інституціональних вимог до соціальної поведінки [9, с. 6], може вийти за рамки процесу вторинної інституціоналізації і стати окремим етапом в історії того чи іншого соціального інституту – етапом цілковитого розпаду.

Схематично інституціоналізаційну модель ми пропонуємо зобразити так (див. рис. 1):

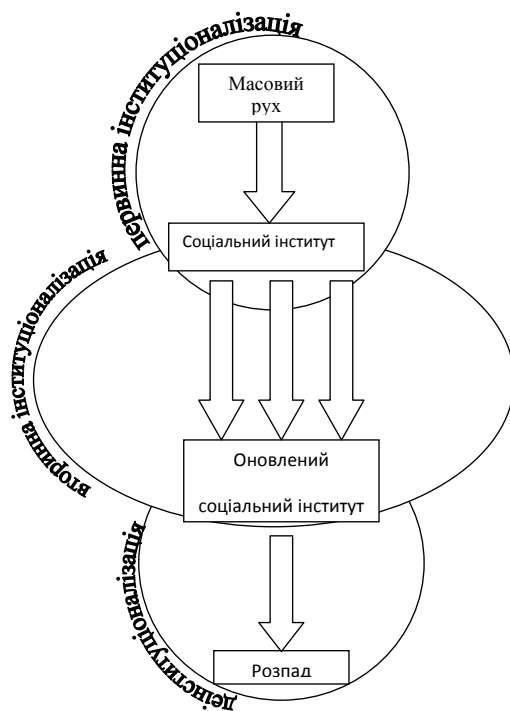

Рис. 1. Інституціональна модель становлення і трансформації, а також занепаду соціального інституту:

1 – інституціоналізація; 2 – інституціоналізація вторинного рівня; 3 – реінституціоналізація; 4 – деінституціоналізація вторинного рівня; 5 – деінституціоналізація.

Відповідно до цієї моделі процес первинної інституціоналізації, який завершується створенням конкретного соціального інституту, є цілісним (але не безконфліктним), а процес вторинної інституціоналізації розбивається на три зазначені вище напрямки.

Такою, з нашої точки зору, є історія або “життєвий цикл” (термін запроваджений Л. Грайнером у 1970-х роках [17, с. 88]) будь-якого соціального інституту.

Отже, можна запропонувати авторське визначення інституціоналізації. У вузькому і досить спрощеному розумінні інституціоналізація – це процес становлення і трансформації соціального інституту. У більш широкому і деталізованому розумінні інституціоналізацію треба трактувати у троякий спосіб – відповідно до субстанціональних, дескриптивних і функціональних характеристик.

- Інституціоналізація – це процес, упродовж якого відбувається перетворення аморфного соціального утворення у структуровану одиницю з певними властивостями.
- Інституціоналізація – це процес, у результаті якого відповідно до тих чи інших дій чи бездіяння у суспільстві з’являється новий або починає діяти оновлений (реформований) соціальний інститут, здатний як до самовідтворення та

внутрішньої узгодженості, зокрема, за рахунок певного набору соціальних норм та ролей, якими він володіє, так і до гнучкості, взаємодії із зовнішнім середовищем, яке приймає факт існування цього інституту, одночасно не створюючи перешкод для його незалежності.

- Інституціоналізація – це такий процес, який сприяє консолідації суспільства або спричиняє його деконсолідацію, це процес, що, з одного боку, забезпечує суспільний розвиток і трансформацію, а з іншого – є їхнім наслідком.

Зазначена вище модель, на нашу думку, найбільш повно ілюструє процеси інституційного розвитку у сучасному суспільстві. Відповідно до компонентів, передбачених у вказаній схемі, ми пропонуємо розглядати процеси інституціоналізації у тих чи інших сферах. Більш детальне вивчення процесів становлення і трансформації будь-якого соціального інституту можливе за рахунок дослідження перебігу його первинної і вторинної інституціоналізації, виокремлення джерел та індикаторів кожного з інституціоналізаційних рівнів, з'ясування характерних ознак соціального інституту як продукту інституціоналізаційних процесів тощо. Саме в цьому, а також в адаптації вищезазначеної моделі до вивчення інституціоналізації того чи іншого соціального інституту, який функціонує у сучасних умовах, полягають подальші перспективи дослідження подібної тематики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Gunther R.* A Crisis of Institutionalization: The Collapse of the UCD in Spain / R. Gunther, J. Hopkin // *Political Parties. Old Concepts and New Challenges.* – NY : Oxford University Press, 2002. – P. 191–232.
2. *Welfling M.* Political Institutionalization: Comparative Analysis of African Party Systems / M. Welfling. – NY : Sage Publications Inc., 1973. – 63 p.
3. *Perlmutter A.* Anatomy of Political Institutionalization: The Case of Israel and Some Comparative Analyses. Occasional Papers in International Affairs / A. Perlmutter. – Boston : Harvard University, Center for International Affairs, 1970. – № 25. – 60 p.
4. *Ware A.* The American Direct Primary. Party Institutionalization and Transformation in the North / A. Ware. – Cambridge : University Press, 2002. – 270 p.
5. *Lewis P.* Political Parties in Post-Communist Eastern Europe / P. Lewis. – London – New York : RoutledgeCurzon, 2004. – 202 p.
6. *Whitmore S.* State-building in Ukraine. The Ukrainian Parliament 1990–2003 / S. Whitmore. – London – NY : RoutledgeCurzon, 2004. – 222 p.
7. *Powell W.* The New Institutionalism in Organizational Analysis / W. Powell, P. DiMaggio. – NY, 1991. – 478 p.
8. Соціологія. Терміни. Поняття. Персоналії : навчальний словник-довідник / [заг. ред. Пічі В.М.]. – Львів : Новий світ – 2000, 2004. – 476 с.
9. *Головаха Є.* Пострадянська деінституціоналізація і становлення нових соціальних інститутів в українському суспільстві / Є. Головаха, Н. Паніна // *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* – 2001. – №4. – С. 5–22.
10. *Черниш Н.* Соціологія : курс лекцій / Н. Черниш. – Львів : Кальварія, 2003. – 540 с.
11. *Kjellberg F.* Political Institutionalization. A Political Study of Two Sardinian Communities / F. Kjellberg. – London – NY – Sidney – Toronto : John Wiley & Sons, 1975. – 146 p.
12. *Raiser M.* Informal Institutions, Social Capital and Economic Transition: Reflections on a

- Neglected Dimension / M. Raiser // Working Papers №25. European Bank for Reconstruction and Development. – London : One Exchange Square, 1997. – 32 p.
13. *Норт Д.* Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт. – М. : Начало, 1997. – 190 с.
  14. *Чернецький Ю.* Сучасний інституціоналізм як напрям соціологічного теоретизування / Ю. Чернецький // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2003. – №3. – С. 33–45.
  15. *Colignon R.* Critical Events in the Institutionalization of the Tennessee Valley Authority / R. Colignon. – Albany : State University of New York Press, 1997. – 367 p.
  16. *Kopecký P.* Parliaments in the Czech and Slovak Republics. Party Competition and Parliamentary Institutionalization / P. Kopecký. – Burlington : Ashgate Publishing Company, 2001. – 262 p.
  17. *Lewis D.* The Management of Non-Governmental Development Organizations. An Introduction / D. Lewis. – London – NY : Ruetledge, 2001. – 242 p.
  18. *Drew P.* Institutional Dialogue / P. Drew, M. L. Sorjonen // Discourse as Social Interaction. Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction. – Vol. 2. – London, 1997. – P. 92–118.
  19. *Mumby D.* Organizational Discourse / D. Mumby, R. Clair // Discourse as Social Interaction. Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction. – Vol. 2. – London, 1997. – P. 181–205.
  20. *Катаев С.* Механизмы институционализации в условиях социальных преобразований / С. Катаев // Социальные технологии. Актуальные проблемы теории и практики. Международный межвузовский сборник научных работ. – Вип. 37. – К. – М. – Одесса – Запорожье, 2008. – С. 150–156.
  21. *Бень О. Т.* Первинний та вторинний характер інституціоналізації (на прикладі молодіжної громадської організації “Українська молодь – Христові”) / О. Т. Бень // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць. – Харків : Видавничий центр Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, 2005. – С. 659–665.

Стаття надійшла до редколегії 21.04.2012

Прийнята до друку 12.05.2012

INSTITUTIONALIZATION: THEORETICAL INTERPRETATION OF THE TERM

O. Ben

*Ivan Franko National University of Lviv,
Universytetska Str., 1, Lviv, Ukraine, 79000,
orysia.ben@gmail.com*

The article deals with different interpretations of the term “institutionalization”, given by foreign and Ukrainian scientists. Author proposes her own classification of existing interpretations and also reveals her own understanding of the term “institutionalization”, its primary and secondary levels.

Key words: social institutes, institutionalization, reinstitutionalization, deinstitutionalization.

ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ПОНЯТИЯ

О. Т. Бень

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, г. Львов, Украина, 79000,
orysia.ben@gmail.com*

В статье рассматриваются подходы зарубежных и украинских ученых к интерпретации понятия “институционализация”. Предложена авторская классификация существующих подходов, а также авторское понимание понятия “институционализации”, ее первичного и вторичного уровней.

Ключевые слова: социальные институты, институционализация, реинституционализация, деинституционализация.